

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Філософський факультет

Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ КЛІНІКО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Освітня програма “Психологія”

Спеціальність 053 “Психологія”

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від «29» серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи клініко-психологічної реабілітації
Викладач (-і)	Кандидат психолог.н. Шкраб'юк Вероніка Степанівна
Контактний телефон викладача	0976128216
Е-mail викладача	veronika.shkrabiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна/заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=118&id_cou=1220
Консультації	кожний 3-й четвер місяця
2. Анотація до курсу	
В навчальній дисципліні «Основи клініко-психологічної реабілітації» об'єднуються та синтезуються знання, набуті студентами при вивченні інших психологічних дисциплін – загальної психології, вікової психології, соціальної психології тощо..	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою курсу є формування у студентів уявлення про основні психологічні реабілітаційні заходи; формування практичних навичок надання психореабілітаційної допомоги різним категоріям населення.</p> <p>Цілі дати загальні уявлення про основні психологічні реабілітаційні заходи сучасної психології; ознайомити з основними змістом та підходами реабілітаційного процесу, основними методами психологічної реабілітації.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>ЗК1.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК4.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, мислити концептуально, системно, саногенно.</p> <p>ЗК5.Здатність бути критичним і самокритичним,</p> <p>ЗК6.Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК7.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК8.Навички міжособистісної взаємодії, володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.</p> <p>ЗК9.Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК10.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись.</p> <p>ЗК12.Здатність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них з позицій принципу гуманізму; ставитись з повагою до мультикультурності та різноманітності</p> <p>Фахові компетентності:</p>	

- СК1.Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології та реабілітаційної психології.
- СК2.Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- СК4.Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
- СК5.Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій в реабілітаційному процесі.
- СК6.Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження в процесі реабілітації.
- СК7.Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
- СК8.Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову) в процесі реабілітації.
- СК9.Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту населення.
- СК10.Здатність дотримуватися норм професійної етики.
- СК11.Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання:

- ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.
- ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
- ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технологій психологічної допомоги.
- ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
- ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.
- ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.
- ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
- ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
- ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30/6
семінарські заняття / практичні / лабораторні	30/6

самостійна робота		120/168			
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
4- й семестр	053 Психологія	2 курс		Вибірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
ТЕМА 1. Загальне поняття про реабілітацію ПЛАН 1. Розвиток загальної концепції реабілітації. Основні принципи реабілітації. 2. Психологічні та соціальні чинники в структурі лікування та реабілітації. 3. Правові засади реабілітаційного процесу	Лекція, семінарське заняття	1. Александровский Ю.А. Социально-стрессовые расстройства // Обозрение института психиатрии им. Бехтерева 1992. № 12. С.5-10. 2. Гудонис В.П. Основы и перспективы социальной адаптации лиц с нарушенным зрением. Избранные психологические труды. М.: Московский психолого-социальный институт; Воронеж: Издательство НПО "МОДЭКС", 1999. 304 с. 3. Кабанов М.М. Реабилитация психических больных. Л., Медицина, 1985. 216 с. 4. Медицинская реабилитация / Под ред. В. М. Боголюбова. Книга I. Изд. 3-е, испр. и доп. М.:	- підготувати термінологічний словник основних понять дисципліни «Основи психологічної реабілітації»; - створіть порівняльну таблицю щодо змісту систем заходів таких видів реабілітації, як медична та нейрореабілітація, психологічна реабілітація, психолого-педагогічна реабілітація, соціальна реабілітація, професійна реабілітація, побутова реабілітація. - дискусія на тему «Актуальність мультидисциплінарного підходу до реабілітації»	Виступи на семінарських заняттях, самостійна робота - 5 б Реферат, письмове повідомлення – 15 Презентація- 15 б	2 тиждень

		Бином, 2010. 416 с.	10/12		
<p>ТЕМА 2. Завдання клініко-психологічної реабілітації та фази реабілітаційного процесу</p> <p>ПЛАН</p> <p>1. Предмет, мета і завдання сучасної реабілітаційної психології.</p> <p>2. Етапи та завдання психологічної реабілітації.</p> <p>3. Критерії ефективності психологічної реабілітації.</p>	Лекція, семінарське заняття	<p>1. Александровский Ю.А. Социально-стрессовые расстройства // Обозрение института психиатрии им. Бехтерева 1992. № 12. С.5-10.</p> <p>2. Гудонис В.П. Основы и перспективы социальной адаптации лиц с нарушенным зрением. Избранные психологические труды. М.: Московский психолого-социальный институт; Воронеж: Издательство НПО "МОДЭКС", 1999. 304 с.</p> <p>3. Кабанов М.М. Реабилитация психических больных. Л., Медицина, 1985. 216 с.</p> <p>4. Медицинская реабилитация / Под ред. В. М. Боголюбова. Книга I. Изд. 3-е, испр. и доп. М.: Бином, 2010. 416 с.</p>	<p>- створити схему дисциплінарних та галузевих зав'язків реабілітаційної психології, як навчально-практичної дисципліни</p> <p>- здійснити аналіз нормативно-правових актів, які регламентують процес психологічної реабілітації (Закони України, постанови Кабінету Міністрів України, накази міністерства України)</p> <p>- аналіз праці: Крамаренко, І. С. Інноваційні підходи вдосконалення освітньо-реабілітаційного процесу навчальних закладів в умовах соціалізації економіки регіону. XV конференція. Збірник наукових праць 12 (14) – 2015. Доступно: http://www.vmur.ol.com.ua/upload/Naukovo_</p>	<p>Виступи на семінарських заняттях, самостійна робота - 5 б</p> <p>Реферат, письмове повідомлення – 15</p> <p>Презентація - 15 б</p>	2 тиждень

			<p>doslidna% 20robota/Elektron ni_vidannya/A ct_problemi/2015/16.pdf</p> <p>- підготувати реферат, наукове повідомлення</p> <p>8/12</p>		
<p>ТЕМА 3. Особистість та хвороба. Внутрішня картина хвороби</p> <p>ПЛАН</p> <p>1. Внутрішня картина хвороби як «орган» саморегуляції у відношенні захворювання.</p> <p>2. Психотерапевтичні методи роботи з рівнями внутрішньої картини хвороби.</p> <p>3. Мотиваційні зміни при хронічних захворюваннях.</p>	Лекція, семінарське заняття		<p>-термінологічний словник основних понять дисципліни «Основи психологічної реабілітації»;</p> <p>-здійснити аналіз патологічних реакцій особистості на хворобу</p> <p>-підготувати реферат, наукове повідомлення</p> <p>10/12</p>	<p>Виступи на семінарських заняттях, самостійна робота - 5 б</p> <p>Реферат, письмове повідомлення – 15</p> <p>Презентація - 15 б</p>	4 тиждень
<p>ТЕМА 4. Особливості психологічного супроводу особистості в процесі лікування</p> <p>ПЛАН</p> <p>1. Психологія болю. Методи подолання болю.</p> <p>2. Психологічні техніки</p>	Лекція, семінарське заняття	<p>1.Александровский Ю.А. Социально-стрессовые расстройства // Обозрение института психиатрии им. Бехтерева 1992. № 12. С.5-10.</p> <p>2.Гудонис В.П. Основы и перспективы социальной адаптации лиц с</p>	<p>-термінологічний словник основних понять дисципліни «Основи психологічної реабілітації»;</p> <p>-створити схему психологічного</p>	<p>Виступи на семінарських заняттях, самостійна робота - 5 б</p> <p>Реферат, письмове повідомлення – 15</p> <p>Презентація - 15 б</p>	4 тиждень

<p>роботи з депресивними переживаннями та тривогою в соматичній клініці. 3. Особливості роботи з термінальними хворими.</p>		<p>нарушенным зрением. Избранные психологические труды. М.: Московский психолого-социальный институт; Воронеж: Издательство НПО "МОДЭКС", 1999. 304 с. 3.Кабанов М.М. Реабилитация психических больных. Л., Медицина, 1985. 216 с. 4.Медицинская реабилитация / Под ред. В. М. Боголюбова. Книга I. Изд. 3-е, испр. и доп. М.: Бином, 2010. 416 с.</p>	<p>супроводу особистості при важких діагнозах, больових станах тощо (на вибір) - підготувати реферат, наукове повідомлення 10/12</p>		
<p>ТЕМА 5. Психологічна реабілітація соматично хворих та осіб з обмеженими можливостями ПЛАН 1. Особливості реабілітації хворих на соматичні захворювання. 2. Сенсорна, емоційна та соціальна депривація у людей з хронічними соматичними хворобами 3. Основні методи психологічної реабілітації осіб з вадами слуху, зору,</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>1.Александровский Ю.А. Социально-стрессовые расстройства // Обозрение института психиатрии им. Бехтерева 1992. № 12. С.5-10. 2.Гудонис В.П. Основы и перспективы социальной адаптации лиц с нарушенным зрением. Избранные психологические труды. М.: Московский психолого-социальный институт; Воронеж: Издательство НПО</p>	<p>Проаналізувати та обговорити: 1. Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні»: стаття 19 «Організація психологічної підтримки в реабілітаційних установах», стаття 34 «Рання реабілітація дітей-інвалідів», стаття 36 «Психологічна реабілітація», стаття 37 «Соціальна реабілітація». 2.Ванчова, А., 2014.</p>	<p>Виступи на семінарських заняттях, самостійна робота - 5 б Реферат – 15 Презентація - 15 б</p>	<p>6 тиждень</p>

<p>руху, мовлення, тощо. 4. Реабілітація родин з дитиною, яка має особливі потреби</p>		<p>"МОДЭКС", 1999. 304 с. 3.Кабанов М.М. Реабилитация психических больных. Л., Медицина, 1985. 216 с. 4.Медицинская реабилитация / Под ред. В. М. Боголюбова. Книга I. Изд. 3-е, испр. и доп. М.: Бином, 2010. 416 с.</p>	<p>Нейродинамічна стимуляція та корекція моторних порушень, аномального моторного розвитку та дієздатності дітей із ураженням центральної нервової системи. //Особлива дитина: навчання і виховання, 2 (70), с.91-111. 3.Макарчук, Н., 2014. Методичні основи професійно-трудової реабілітації дітей з порушеннями розумового розвитку. //Особлива дитина: навчання і виховання, 1 (69), с.38-47. 10/14</p>		
<p>ТЕМА 6. Клініко-психологічна реабілітація осіб з психічними відхиленнями ПЛАН 1. Мета та завдання реабілітації в психіатричній клініці. 2. Психосоціальні та соціологічні концепції психічного захворювання.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>1.Александровский Ю.А. Социально-стрессовые расстройства // Обозрение института психиатрии им. Бехтерева 1992. № 12. С.5-10. 2.Гудонис В.П. Основы и перспективы социальной адаптации лиц с нарушенным зрением. Избранные психологические труды.</p>	<p>-розробити доповідь на тему (у вигляді презентації) психологічної допомоги особам з психічними відхиленнями (на вибір) -підготувати реферат, наукове повідомлення</p> <p>8/14</p>	<p>Виступи на семінарських заняттях, самостійна робота - 5 б Реферат, письмове повідомлення – 15 Презентація - 15 б</p>	<p>6 тиждень</p>

<p>3. Відновлювальне лікування як етап реабілітації. 4. Методи відновлення втрачених соціальних навичок та соціалізації.</p>		<p>М.: Московский психолого-социальный институт; Воронеж: Издательство НПО "МОДЭКС", 1999. 304 с. 3. Кабанов М.М. Реабилитация психических больных. Л., Медицина, 1985. 216 с. 4. Медицинская реабилитация / Под ред. В. М. Боголюбова. Книга I. Изд. 3-е, испр. и доп. М.: Бинном, 2010. 416 с.</p>			
<p>ТЕМА 7. Посттравматична стресова реакція. Подолання наслідків ПТСР ПЛАН 1. Типологія стресу. Посттравматична стресова реакція, її форми. 2. Посттравматичні стресові розлади: критерії діагностики, симптоматика, епідеміологія. 3. Принципи та технології психологічного супроводу людини з посттравматичним</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>1. Дебрифінг як метод психологічної корекції посттравматичних стресових порушень / Учебно-методическое пособие. Х.: Университет внутренних дел, МВД Украины, 1998. 20 с. 2. Дозорцева Е.Б., Самородская Н.Г. Оценка психологических состояний детей из зон вооруженных конфликтов / Социальная и клиническая психиатрия. 1994. Т. 4, № 2. С. 62-67. 3. Китаев-Смык Л. А. Стресс войны. Фронтвые</p>	<p>- побудуйте (на Ваш вибір) схему надання психологічної допомоги в ситуації коли людина боїться (не може стримати люті, тремтить, надмірно збуджена, перебуває в шоківому стані). Продемонструйте практично методи надання першої психологічної допомоги Умови роботи: група ділиться на кілька підгруп, кожна з яких</p>	<p>Виступи на семінарських заняттях, самостійна робота - 5 б Реферат – 15 Презентація - 15 б</p>	<p>8 тиждень</p>

<p>стресовим синдромом. 4.Принцип і алгоритм надання невідкладної психологічної допомоги.</p>		<p>наблюдения врача-психолога. М.: Российский Институт культурологии, 2001. 257 с. 4.Колодзин Б. Как жить после психической травмы. - М., 1992. 72 с. 5.Марищук В.Л., Евдокимов В.И. Поведение и саморегуляция человека в условиях стресса. СПб, 2001. 259 с. 6.Психологическая диагностика посттравматических стрессовых состояний /Учебно-методическое пособие. Х.: Университет внутренних дел, МВД Украины, 1998. 67 с</p>	<p>отримує завдання щодо стану клієнта. Підгрупа має чітко змодельовати та продемонструвати симптоматику клієнта відповідно до зазначеного в завданні стану. У перехресних взаємодіях підгруп необхідно чітко визначити категорію відтвореного колегами стану клієнта і надати йому психологічну допомогу відповідно до алгоритму. -підготувати реферат, наукове повідомлення</p> <p>10/14</p>		
<p>ТЕМА 8. Психологічна допомога під час горювання ПЛАН 1. Психологія горя. Горе, як природна реакція на втрату 2. Ендогенні та екзогенні кризи.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>1.Дебрифинг как метод психологической коррекции посттравматических стрессовых нарушений/ Учебно-методическое пособие. Х.: Университет внутренних дел, МВД Украины, 1998. 20 с.</p>	<p>1.Доберіть психотерапевтичні метафори, що дозволять мінімізувати психотравму з приводу втрати близької людини у дітей різних вікових категорій.</p>	<p>Виступи на семінарських заняттях, самостійна робота - 5 б Реферат, письмове повідомлення – 15 Презентація- 15 б</p>	<p>8 тиждень</p>

<p>3. Психологія та реабілітологія гострого горя.</p> <p>4. Стадії проживання горя. Особливості дитячого горювання.</p>		<p>2. Дозорцева Е.Б., Самородская Н.Г. Оценка психологических состояний детей из зон вооруженных конфликтов / Социальная и клиническая психиатрия. 1994. Т. 4, № 2. С. 62-67.</p> <p>3. Китаев-Смык Л. А. Стресс войны. Фронтальные наблюдения врача-психолога. М.: Российский Институт культурологии, 2001. 257 с.</p> <p>4. Колодзин Б. Как жить после психической травмы. - М., 1992. 72 с.</p> <p>5. Марищук В.Л., Евдокимов В.И. Поведение и саморегуляция человека в условиях стресса. СПб, 2001. 259 с.</p> <p>6. Психологическая диагностика посттравматических стрессовых состояний / Учебно-методическое пособие. Х.: Университет внутренних дел, МВД Украины, 1998. 67 с</p>	<p>2. Аналіз проблемної ситуації:</p> <p>«У результаті артобстрілу всі члени родини (тато, мама і двоє дітей) були важко поранені. Коли хлопчик 6 років отямився, мама і старша сестричка вже померли. Батько і надалі залишається в реанімації. Хлопчик весь час проситься до мами. Лікарі не знають, як правильно вчинити: чи повідомляти дитині про смерть рідних, чи продовжувати лікування, зберігаючи таємницю. Вони бояться, що сумна новина порушить процес фізичного одужання дитини».</p> <p>Висловіть свою думку стосовно цієї ситуації, обґрунтуйте її, сформулюйте стратегію</p>		
---	--	---	---	--	--

			<p>втілення.</p> <p>3. Поясніть принцип дії трьохступеневої моделі допомоги під час роботи з людиною з го-строю реакцією втрати.</p> <p>4. підготувати реферат, наукове повідомлення</p> <p>8/14</p>		
<p>ТЕМА 9. Психологічна реабілітація постраждалих у надзвичайних та екстремальних ситуаціях</p> <p>ПЛАН</p> <p>1. Особливості надання психологічної допомоги на різних етапах дії екстремальних чинників</p> <p>2. Психологічна реабілітація жертв стрес-факторів воєнного генезу.</p> <p>3. Особливості надання психологічної допомоги особам, що постраждали в наслідок дії екстремальних чинників природного генезу</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>1. Дебрифінг как метод психологической коррекции посттравматических стрессовых нарушений/ Учебно-методическое пособие. Х.: Университет внутренних дел, МВД Украины, 1998. 20 с.</p> <p>2. Дозорцева Е.Б., Самородская Н.Г. Оценка психологических состояний детей из зон вооруженных конфликтов / Социальная и клиническая психиатрия. 1994. Т. 4, № 2. С. 62-67.</p> <p>3. Китаев-Смык Л. А. Стресс войны. Фронтальные наблюдения врача-</p>	<p>1. Проаналізуйте свої особистісні якості. Опишіть ті риси власного характеру, що дозволяють вам успішно діяти в екстремальній ситуації. Опишіть особливості власного сприймання та характеру, які заважатимуть вам ефективно діяти в екстремальній ситуації. Визначте, як можна компенсувати власні</p>	<p>Виступи на семінарських заняттях, самостійна робота - 5 б</p> <p>Реферат, наукове повідомлення – 15</p> <p>Презентація - 15 б</p>	<p>10 тиждень</p>

		<p>психолога. М.: Российский Институт культурологии, 2001. 257 с.</p> <p>4. Колодзин Б. Как жить после психической травмы. - М., 1992. 72 с.</p> <p>5. Марищук В.Л., Евдокимов В.И. Поведение и саморегуляция человека в условиях стресса. СПб, 2001. 259 с.</p> <p>6. Психологическая диагностика посттравматических стрессовых состояний / Учебно-методическое пособие. Х.: Университет внутренних дел, МВД Украины, 1998. 67 с</p>	<p>обмеження щодо дій в екстремальних ситуаціях.</p> <p>2. Проаналізуйте світовий досвід психологічної допомоги населенню, що постраждало внаслідок надзвичайних та екстремальних ситуацій.</p> <p>Проведіть обговорення 10/14</p> <p>3. підготувати реферат, наукове повідомлення</p>		
<p>ТЕМА 10. Основні методи психологічної реабілітації постраждалих від дії чинників соціального стресу</p> <p>ПЛАН</p> <p>1. Форми жорстокого ставлення до дітей. Реабілітація жертв насильства..</p> <p>2. Особливості психологічної реабілітації внутрішньо переміщених осіб.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>1. Мэнделла Дж.Г., Дамон Г. Групповая психотерапевтическая работа с детьми, пережившими сексуальное насилие М.: Генезис, 1998. – 160 с.</p> <p>2. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник. К.: ТОВ "Видавництво "Логос", 2015 р. 207 с</p>	<p>1. Проаналізувати загальні принципи допомоги вимушеним переселенцям та біженцям.</p> <p>2. Складіть порівняльну схему наблизених та віддалених наслідків насильства над дитиною в сім'ї.</p>	<p>Виступи на семінарських заняттях, самостійна робота - 5 б</p> <p>Реферат – 15</p> <p>Презентація - 15 б</p>	<p>10 тиждень</p>

<p>3.Психологічна реабілітація осіб з девіантною поведінкою</p> <p>4.Соціально-психологічна реабілітація засуджених.</p> <p>5.Психореабілітація жертв тоталітарних сект.</p>		<p>3.Психическое здоровье беженцев / перевод Т. Дивакова. К.: Сфера, 1998. 176 с.</p> <p>4.Ромек В.Г. Психологическая помощь в кризисных ситуациях. СПб, Речь, 2004. 256 с.</p> <p>5.Шабанов П.Д., Штакельберг О.Ю. Наркомании: патопсихология, клиника, реабилитация.Серия «Мир медицины» СПб.: Издательство «Лань», 2000. 368 с.</p> <p>6.Щербатых Ю. В. Психология стресса и методы коррекции. СПб.:Питер, 2006. 256 с.</p>	<p>3. підготувати реферат, наукове повідомлення</p> <p>10/14</p>		
<p>ТЕМА 11. Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі</p> <p>ПЛАН</p> <p>1. Базові принципи психодіагностики постраждалих осіб.</p> <p>2. Психодіагностика осіб, які пережили травмуючу подію.</p> <p>3. Особливості посткризової</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>1.Александровский Ю.А. Социально-стрессовые расстройства // Обозрение института психиатрии им. Бехтерева 1992. № 12. С.5-10.</p> <p>2.Гудонис В.П. Основы и перспективы социальной адаптации лиц с нарушенным зрением. Избранные психологические труды. М.: Московский</p>	<p>1.Проаналізуйте методи налагодження комунікативного контакту, які варто застосовувати, працюючи з дорослими та дітьми.</p> <p>2.Складіть перелік проєктивних методик, які б ви включили до психодіагностичних засобів дослідження</p>	<p>Виступи на семінарських заняттях, самостійна робота - 5 б</p> <p>Реферат, письмове повідомлення – 15</p> <p>Презентація - 15 б</p>	<p>12 тиждень</p>

психологічної діагностики дітей.		психолого-соціальний інститут; Воронеж: Издательство НПО "МОДЭКС", 1999. 304 с. 3.Кабанов М.М. Реабилитация психических больных. Л., Медицина, 1985. 216 с. 4.Медицинская реабилитация / Под ред. В. М. Боголюбова. Книга I. Изд. 3-е, испр. и доп. М.: Бинум, 2010. 416 с.	постраждалих осіб. Обґрунтуйте свій вибір. На прикладі однієї особи, засобами порівняльної таблиці, продемонструйте результати обстеження особи емпіричними та проєктивними методиками. Зробіть висновок. 10/12		
ТЕМА 12. Мотиваційний чинник в психологічній реабілітації ПЛАН 1. Принципи та підходи роботи з мотивацією в практичній психології. 2. Робота з ресурсами в психологічній реабілітації. 3.Основні підходи в активації та мобілізації реабілітаційного процесу. 4. Особливості функціонування груп підтримки та груп взаємодопомоги.	Лекція, семінарське заняття	1.Александровский Ю.А. Социально-стрессовые расстройства // Обозрение института психиатрии им. Бехтерева 1992. № 12. С.5-10. 2.Гудонис В.П. Основы и перспективы социальной адаптации лиц с нарушенным зрением. Избранные психологические труды. М.: Московский психолого-социальный институт; Воронеж: Издательство НПО "МОДЭКС", 1999. 304 с. 3.Кабанов М.М. Реабилитация психических	1.Обміркуйте та презентуйте пропозиції щодо методів мотивації осіб, яким необхідна реабілітація, у відвідуванні груп підтримки та груп взаємодопомоги. 2. підготувати реферат, наукове повідомлення 8/12	Виступи на семінарських заняттях, самостійна робота - 5 б Реферат – 15б Презентація - 15 б	12 тиждень

		больных. Л., Медицина, 1985. 216 с. 4. Медицинская реабилитация / Под ред. В. М. Боголюбова. Книга I. Изд. 3-е, испр. и доп. М.: Бином, 2010. 416 с.			
<p>ТЕМА 13. Особливості створення програм психологічної реабілітації</p> <p>1. Суспільні моделі в психології здоров'я та клінічної психології. 2. Соціальна реклама в психології здоров'я. Проактивна поведінка. 3. Складання програм реабілітації: підходи та методи</p>	Лекція, семінарське заняття	<p>1. Александровский Ю.А. Социально-стрессовые расстройства // Обозрение института психиатрии им. Бехтерева 1992. № 12. С.5-10.</p> <p>2. Гудонис В.П. Основы и перспективы социальной адаптации лиц с нарушенным зрением. Избранные психологические труды. М.: Московский психолого-социальный институт; Воронеж: Издательство НПО "МОДЭКС", 1999. 304 с.</p> <p>3. Кабанов М.М. Реабилитация психических больных. Л., Медицина, 1985. 216 с.</p> <p>4. Медицинская реабилитация / Под ред. В. М. Боголюбова. Книга I. Изд. 3-е, испр. и доп. М.: Бином, 2010. 416 с.</p>	<p>1. Підготуйте огляд сучасних позиційних настільних психотерапевтичних ігор для дітей. Які з них, на Вашу думку, можна успішно використовувати для роботи з дітьми з травмивним досвідом. Обґрунтуйте свою відповідь.</p> <p>2. Наведіть основні види арттерапевтичної допомоги дітям та дорослим. Аналіз прийомів складання терапевтичних казок.</p> <p>3. Створення програми психологічної</p>	<p>Виступи на семінарських заняттях, самостійна робота - 5 б</p> <p>Реферат, письмове повідомлення – 15</p> <p>Презентація - 15 б</p>	14 тиждень

			реабілітації (будь-яка ситуація на вибір)		
			8/12		
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p>У результаті засвоєння дисципліни «Основи клініко-психологічної реабілітації» студент може набрати максимально 100 балів.</p> <p>T1, T2, T3, T4 Виступи на семінарських заняттях, самостійна робота - 5 б Реферат, письмове повідомлення – 15 Презентація - 15 б</p> <p>T5, T6, T7, T8, T9 Виступи на семінарських заняттях, самостійна робота - 5 б Реферат, письмові повідомлення -15б Презентація -15б Контрольна робота (2 к.р.) – по 10б Тести – 10 б Сумарна кількість – 100 балів.</p>				
Вимоги до письмової роботи	<p>Перед написанням письмової роботи у форматі тестів, контрольної роботи, самоаналізу тощо студенти отримують завдання та посилання на навчально-методичну й наукову літературу для самостійної підготовки.</p> <p>Виконання індивідуальних завдань покликане розвивати самостійність навчальної діяльності, мисленнєві операції в опрацюванні навчального матеріалу (аналіз, порівняння, конкретизація, узагальнення, класифікація, синтез тощо), а також творчі здібності, комунікативний потенціал, здатність до самоорганізації, що виявляється у спроможності репрезентувати опрацьований матеріал.</p>				
Семінарські заняття	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальне поняття про реабілітацію 2. Завдання клініко-психологічної реабілітації та фази реабілітаційного процесу 3. Особистість та хвороба. Внутрішня картина хвороби 4. Особливості психологічного супроводу особистості в процесі лікування 5. Психологічна реабілітація соматично хворих та осіб з обмеженими можливостями 6. Клініко-психологічна реабілітація осіб з психічними відхиленнями 7. Посттравматична стресова реакція. Подолання наслідків ПТСР 				

	<p>8. Психологічна допомога під час горювання 9. Психологічна реабілітація постраждалих у надзвичайних та екстремальних ситуаціях 10. Основні методи психологічної реабілітації постраждалих від дії чинників соціального стресу 11. Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі 12. Мотиваційний чинник в психологічній реабілітації 13. Особливості створення програм психологічної реабілітації</p> <p style="text-align: center;">Критерії оцінювання знань студентів:</p> <p>Критерії поточного оцінювання на семінарському занятті здійснюються за 5-бальною шкалою і відповідають загальним рекомендаціям щодо оцінювання при підсумковому контролю.</p> <p>5 балів «відмінно» - ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем, які розглядаються на семінарі. Знання мають бути осмисленими, що виявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до виконання завдань не лише у форматі репродукції, а й з елементами креативності.</p> <p>4 бали - «добре» - ставиться за наявність у студента знань щодо більшості питань, які розглядаються на семінарському занятті. Притім, знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).</p> <p>3 бали «задовільно» - ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з теми семінару, які при цьому не завжди точно ним розуміються і недостатньо повно вербалізуються.</p> <p>2 бали «незадовільно» - ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем з теми семінарського заняття, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Критерії оцінки тестового завдання:</p> <p>9-10 балів «відмінно» - студент дав не менше 90% правильних відповідей; 7-8 балів «добре» - студент дав не менше 70% правильних відповідей; 5-6 балів «задовільно» - студент дав не менше 50% правильних відповідей; 1-4 бали «незадовільно» - студент дав менше 50% правильних відповідей; 0 балів - завдання відсутнє.</p> <p>Критерії оцінки реферату/письмового повідомлення:</p> <p>13-15 балів (відмінно): тема реферату/письмового повідомлення актуальна та відзначається практичною значущістю; у роботі здійснено критичний огляд визначень різними авторами,</p>

наведених в різних джерелах; матеріал роботи добре структурований, логічно викладений; роботу оформлено з дотриманням встановлених правил; студент демонструє здатність робити у рефераті/письмовому повідомленні логічні висновки та узагальнення; проявляє здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання.

10-12 балів (добре): тема реферату/письмового повідомлення актуальна; у роботі здійснено аналіз основних аспектів проблеми; використано джерела, які дають змогу розкрити теоретичні й прикладні аспекти теми; матеріал реферату/письмового повідомлення загалом структурований, логічно викладений; оформлення роботи в цілому відповідає встановленим правилам; студент послідовно, обґрунтовано та теоретично правильно викладає матеріал; демонструє здатність робити логічні висновки та узагальнення; але не в повній мірі може аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; недостатньо використовує фактичні та статистичні дані.

7-9 балів (задовільно): тема реферату/письмового повідомлення не є актуальною; у роботі здійснено поверхневий аналіз основних аспектів проблеми; використані джерела не дають можливості повністю розкрити проблему; реферат/письмове повідомлення містить зайвий матеріал, що не відповідає змісту теми і свідчить про нездатність студента зрозуміти її зміст; робота в цілому оформлена згідно з правилами, але є суттєві недоліки.

4-6 балів (незадовільно): завдання виконане частково; студент не висвітлює дискусійну тему або висвітлює її неправильно; текст реферату/письмового повідомлення є повністю ідентичним тексту підручника чи конспекту або повністю ідентичним реферату/письмового повідомленню іншого студента на таку ж тему.

1-3 бали (незадовільно): завдання практично не виконано, складається з окремих малозмістовних тез, які за своїм змістом не відображають суті теми реферату/наукового повідомлення; робота не оформлена, здана не вчасно чи відсутня.

0 балів – завдання відсутнє.

Критерії оцінки презентації:

12-15 балів (відмінно): у презентації відображено глибоке, чітке розуміння та усвідомлення матеріалу, аналітичний та творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації

зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю, логічністю та послідовністю.

10-12 балів (добре): у презентації містяться важливі твердження щодо проблемних питань, презентація має в основі декілька ключових положень, які не повністю розкривають її тематику; прослідковується певна логічна структура в розміщенні інформації; презентація починається із вступу, надає інформацію в певному порядку і завершується викладенням важливих наукових моментів та висновків; не повністю представлені інформаційні джерела або не всі правильно оформлені.

7-9 балів (задовільно): презентація сфокусована на темі, але поверхнево висвітлює її; естетичний вигляд незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення); важко вловити структуру подання інформації; немає посилань на використані джерела або не всі правильно оформлені.

4-6 балів (незадовільно): завдання виконане частково; презентація студента не містить відповідь на поставлене завдання, не є аргументованою; не містить посилань на джерела, що вивчаються; не містить аналізу відповідних теорій, концепцій, наукових течій, свідчить про наявність значних прогалин у знаннях студента, викладена з порушенням логіки подання матеріалу, містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень.

1-3 бали (незадовільно): завдання практично не виконано, презентація не розкриває сутності питання, або допущені грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність знань у студента, або їх безсистемність та поверховість, невміння сформулювати думку та викласти її, незнання основних положень навчальної дисципліни; наявні значні фактичні помилки, незрозумілості та нерозуміння теми, презентація не оформлена, здана не вчасно чи відсутня.

0 балів – завдання відсутнє.

Критерії оцінки контрольної роботи:

9-10 балів «відмінно» - студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей на контрольні запитання, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань.

7-8 балів «добре» - студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей на контрольні запитання, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

	<p>5-6 балів «задовільно» - студент загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час письмових відповідей на контрольні запитання, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.</p> <p>1-4 бали «незадовільно» - частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей на контрольні запитання, допускаючи при цьому суттєві помилки.</p> <p>0 балів - завдання відсутнє.</p> <p>Критерії оцінки самостійної роботи: Самостійна робота оцінюється за наслідками вибіркової перевірки рівня засвоєння всіх питань, винесених на самостійну роботу. За замостійну роботу студент може отримати до 5 балів.</p> <p>5 балів «відмінно» - робота студентом виконана в повному обсязі, якісно оформлена;</p> <p>4 бали «добре» - робота студентом виконана в повному обсязі, є незначні недоліки;</p> <p>3 бали «задовільно» - робота зроблена, але є суттєві помилки;</p> <p>1-2 бали «незадовільно» - робота тільки розпочата або виконана не правильно;</p> <p>0 балів –робота відсутня.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Підсумковий контроль у формі заліку здійснюється на основі оцінювання рівня досягнення програмних результатів студентами і зарахування всіх виконаних ними завдань. Для цього отримані бали сумуються, а їх кількість повинна бути не меншою, ніж 50 балів.</p>
<p>7. Політика курсу</p>	
<p>Політика курсу «Основи клініко-психологічної реабілітації» передбачає перездачу усіх невиконаних завдань внаслідок серйозних запізень на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, які слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття/ невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, написати реферат, виконати творчу роботу, виконати тестові завдання). У випадку невиконання студентами вищезначених вимог, запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю (у разі якщо він не відпрацює пропущені заняття і не виконає обов'язкову навчальну програму). Якщо студент не ліквідував заборгованість і не набрав мінімум 50 балів, він буде спрямований на повторне вивчення навчальної дисципліни.</p>	
<p>8. Рекомендована література</p>	
<p style="text-align: center;">Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Александровский Ю.А. Социально-стрессовые расстройства // Обозрение института психиатрии им. Бехтерева.1992. № 12. С.5-10. 2. Гудонис В.П. Основы и перспективы социальной адаптации лиц с нарушенным зрением. Избранные психологические труды. М.: Московский психолого-социальный институт; Воронеж: Издательство НПО "МОДЭК", 1999. 304 с. 	

3. Дебрифинг как метод психологической коррекции посттравматических стрессовых нарушений/ Учебно-методическое пособие. Х.: Университет внутренних дел, МВД Украины, 1998. 20 с.
4. Дозорцева Е.Б., Самородская Н.Г. Оценка психологических состояний детей из зон вооруженных конфликтов. Социальная и клиническая психиатрия. 1994. Т. 4, № 2. С. 62-67.
5. Кабанов М.М. Реабилитация психических больных. Л., Медицина, 1985. 216 с.
6. Китаев-Смык Л. А. Стресс войны. Фронтные наблюдения врача-психолога. М.: Российский Институт культурологии, 2001. 257 с.
7. Колодзин Б. Как жить после психической травмы. М., 1992. 72 с.
8. Марищук В.Л., Евдокимов В.И. Поведение и саморегуляция человека в условиях стресса. СПб, 2001. 259 с
9. Медицинская реабилитация / Под ред. В. М. Боголюбова. Книга I. - Изд. 3-е, испр. и доп. М.: Бином, 2010. 416 с.
10. Мэнделла Дж.Г., Дамон Г. Групповая психотерапевтическая работа с детьми, пережившими сексуальное насилие. М.: Генезис, 1998. 160 с.
11. Психологическая диагностика посттравматических стрессовых состояний /Учебно-методическое пособие. Сост. Алексис Лоренсо Руис, Лысенко В.И., Теличкин А.А., Тимченко А.В., Христенко В.Е.,. Х.: Университет внутренних дел, МВД Украины, 1998. 67 с.
12. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник/ З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко... Царенко Л. Г.; за ред. З. Г. Кісарчук. К.: ТОВ“Видавництво“Логос”, 2015 р. 207 с
13. Психическое здоровье беженцев / перевод Т. Дивакова. К.: Сфера, 1998. 176 с.
14. Психология социальной работы / О.Н. Александрова, О.Н. Боголюбов, Н.Л. Васильева и др.; Под общей ред. М.А. Гулина. СПб.: Питер, 2002. 352 с. 23.
15. Пуховский Н.Н. Психопатологические последствия чрезвычайных ситуаций/ Н.Н. Пуховский - М.: Академический Проект, 2000. 286 с.
16. Ромек В.Г. Психологическая помощь в кризисных ситуациях. СПб, Речь, 2004. 256 с.
17. Селье Г. Очерки об адаптационном синдроме . М.: МЕДГИЗ, 1960. 178 с.
18. Тарабрина Н.В. Практикум по психологии посттравматического стресса. СПб.: Питер, 2001.272 с.
19. Тимченко А.В. Психогении в экстремальных условиях. Боевая психическая травма и пути ее коррекции. Харьков: 1995. 80 с.
20. Черепанова Е.М. Психологический стресс. М.: Академия, 1996. 208 с.
21. Шабанов П.Д., Штакельберг О.Ю. Наркомании: патопсихология, клиника, реабилитация / Под. Ред. А.Я. Гриненко. Серия «Мир медицины». СПб.: Издательство «Лань», 2000. 368 с.
22. Щербатых Ю. В. Психология стресса и методы коррекции.СПб.: Питер, 2006. 256 с.

Допоміжна

1. Александровский Ю.А., Шукин Б.П. Психические расстройства во время и после стихийных бедствий и катастроф / Ю.А. Александровский, Б.П. Шукин // Журнал невропатологии и психиатрии им. С.С. Корсакова. 1991. № 5.С. 5-15.
2. Арнольд О.Р., Бушова Е.П. Психологические эффекты дельфинотерапии. Психол. журнал. 2001.Т. 20, № 5. С. 98 – 104.

3. Ахмедова Х.Б. Посттравматические личностные изменения у гражданских лиц, переживших угрозу жизни // Вопр. психол. 2004. № 4. С. 93 – 103.
4. Вайтхед М. Консультирование человека в состоянии горя: модель помощи. Практична психологія та соціальна робота . 2003. № 10. С. 43 - 49.
5. Герольд А. Нейрогенное дрожание при проведении TRE-упражнений для снятия напряжения, стресса и травмы по методике доктора Дэвида Берсели при избавлении от посттравматического стрессового расстройства ПТСР. Психологічне консультування і психотерапія. 2015. – Т. 2, № 1-2. С. 85-95.
6. Григорьева В.Н. Психосоматические аспекты нейрореабилитации. Хронические боли. Нижний Новгород: Изд-во Нижегородской гос. Медицинской академии, 2004. 420 с.
7. Дашкина М.Е. Основы групповой работы с детьми, пережившими утрату близких (на основе опыта Великобритании). Практична психологія та соціальна робота . 2003. № 10. С. 40 –42.
8. Ениколопов С.Н., Лебедев С.В., Бобосов Е.А. Влияние экстремального события на косвенных участников. Психол. журнал. 2004.Т. 25, № 6- С.73-77.
9. Зайцев В.П. Медико-психологическая реабилитация больных и инвалидов / Терапевтический архив. 2013. №10. С. 3-11.
10. Катомік Г.В., Корнієнко І.О. Техногенні катастрофи: психологічна допомога очевидцям та постраждалим. 2003. № 6. С. 30 –51.
11. Ковалев В.В., Асанова И.К. Посттравматические расстройства у детей и подростков вследствие стихийных бедствий и катастроф // Социальная и клиническая психиатрия. 1992. Т.2, № 2. С. 31-35.
12. Маклаков А.Г. Личностный адаптационный потенциал, его мобилизация и прогнозирование в экстремальных условиях. 2000.Т. 19, № 1. С. 16 – 24.
13. Миско Е.А., Тарабрина Н.В. Особенности жизненной перспективы у ветеранов войны в Афганистане и ликвидаторов аварии на ЧАЭС. Психол. журнал. 2004.Т. 25, № 3. С. 44-52.
14. Никишина В.Б. Системный подход как основание построения стратегии психореабилитационной работы с детьми с нарушениями в развитии. Мир психологии, 2004. № 1, С. 271 –277.
15. Опухова Н.Г. Возрождение из боли: Психодрама в работе с подростками, пережившими насилие. Практична психологія та соціальна робота. 2003. № 7. С. 24 –34.
16. Пилипенко Н.М. Адаптація особистості до життєвої кризи. Журн. практикуючого психолога 2000, № 6. С. 140- 147.
17. Социально- психологическая работа с семьями детей с ограниченными возможностями./ Н.В. Ялпаева; Мн-во труда и социал. развития Рос. Федерации и др. М.: Просвещение, 2002. 480с.
18. Шевченко Н.Ф. Практикум із психологічної допомоги соматично хворим/ Практична психологія та соціальна робота. 2006. № 4. С. 17 - 29.

Викладач – Шкраб'юк Вероніка Степанівна

